

Ændringsforslagene nr. 2-5, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af en ny paragraf, ændringsforslag nr. 7 om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af ligningsloven.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 24) findes i tidenden sp. 416, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 493).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Grünbaum: Vi havde håbet på, at der ved anden behandling af dette forslag kunne have været fuldstændig enighed i udvalget om finansministerens forslag. Det er desværre gået sådan, at denne enighed ikke har kunnet opnås. Striden drejer sig om ansættelsen af lejeværdien for landbrugets stuehuse. Jeg rejste spørgsmålet ved førstebehandling.

I sin tid gik vi med til, at man fik en ny vurdering af landbrugsejendommene, sådan at landbrugets stuehuse med tilhørende grund og have blev udsondret til en selvstændig vurdering. Vi sagde allerede dengang, at vi var lidt betænkelige, hvis man ville benytte denne udsondring, denne rent vurderingsmæssige udsondring, til at indføre en parcelhusregel for landbrugets stuehuse, men vi gik i øvrigt ind for, at man foretog denne opdeling ved selve vurderingen, idet

vi gerne ville imødekomme det ønske, vi vidste der var i landbruget og måske i særdeleshed hos partiet venstre om at få en vurdering indrettet således, at man i givet fald kunne behandle det, man kaldte for produktionsjorden, som selvstændigt skatteobjekt.

Det, der lå bag ved hele denne ændring, var, at man ville have landbrugets produktionsjord, produktionskapital, udsondret til en selvstændig skattemæssig behandling i givet fald, noget, vi slet ikke har givet noget som helst løfte om at vi ville være med til, men vi ville da ikke modsætte os, at man fik en sådan ændring af vurderingen, at man kunne sige: her har vi landbrugsjorden, og her har vi huset med have.

Vi var altså noget betænkelige ved at bruge en procentregel. Vi gik med til det, idet vi dog sagde, at hvis man skulle bruge en procentregel, så kunne procenten nok ikke være den samme som for parcelhusene. Vi ville i hvert fald ikke være med til, at man ved at gøre dette i realiteten gav landmændene en nedsættelse af deres lejeværdier, fordi vi havde den opfattelse, at de i forvejen lå i underkanten. Jeg vil gerne rettes, hvis det ikke er rigtigt, men jeg tror, jeg kan sige, at det var vi egentlig enige om i hele udvalget. Vi var imødekommende over for disse ønsker, men der skulle ikke deri ligge, at landbruget skulle have en nedsættelse af deres skattemæssige lejeværdi. Vi skulle derfor af finansministeren have et materiale, så snart dette kunne foreligge efter 14. almindelige vurdering. Dette gav finansministeren tilsagn om, og vi har fået materialet. Dette materiale viser klart og utvetydigt, at den procent, der blev ansat, altså den samme som parcelhusprocenten, var ca. 1 pct. for lav. Vi har haft samråd i udvalget med embedsmænd, som har med disse ting at gøre, og her blev vi yderligere bestyrket i denne opfattelse, tallene skulle nærmest forhøjes lidt. Der er altså en væsentlig forskel imellem den lejeværdi, man finder frem til efter den nye metode, og den, der er rimelig, når man ser på de skønsmæssigt ansatte lejeværdier.

Når hele udvalgsarbejdet var baseret på de forudsætninger, som jeg har nævnt, omkring dette punkt, skulle man tro, at det var forholdsvis nemt at rette, så kunne vi bare forhøje med den ene procent. Vi var

[Grünbaum.]

endda villige til fra socialdemokratiets side at gå med til, at vi kun satte lejeværdien $\frac{1}{2}$ pct. op, altså lavede et godt gammeldags kompromis. Men det gik desværre sådan i udvalget, at de tre regeringspartier åbenbart ikke kunne blive enige, ikke engang om at indgå dette kompromis og heller ikke om andre løsninger, som også havde været på tale. Det må jeg i meget høj grad beklage, når forudsætningen for det, vi sidste år gik med til, var, at hvis det viste sig at være sådan, som vi, ikke forudså, men havde en vis fornemmelse af at det ville være, så skulle man rette det op.

Når denne forudsætning ikke holder, når man ikke vil følge det op fra de tre regeringspartiers side, så kan vi ikke andet end her i dag udtrykke vores meget store beklagelse af, at sådan noget kan ske i et folketingsudvalg. Vi kan ikke tvinge de tre regeringspartier til at gøre det, de burde gøre i denne sag, så vi må bøje os.

Vi har i konsekvens af det, der er sket, stillet et ændringsforslag, som naturligt må gå ud på, at man vender tilbage til den gamle ordning med en skønsmæssigt ansat lejeværdi.

Det mener vi også er det rigtige både for landbruget og for andre erhvervsjendomme, hvor man netop har denne blanding mellem en bolig og en erhvervsvirksomhed. Hvis man køber en landbrugsejendom eller en anden erhvervsjendom, så køber man den ikke primært, fordi man vil have en bolig. Selvfølgelig skal man også have en bolig, men når man vurderer prisen, altså salgssummen, for landbrugsejendommen som helhed, så indgår vurderingen af boligværdien meget sekundært. Man er ikke villig til at give så forfærdelig meget mere, fordi der måske er en pragtfuld bolig; man vil heller ikke give så forfærdelig meget mindre, selv om det er en ret ringe bolig. Det er landbruget, man køber, og det er det, man vil betale for; det er det, man vil indrette sin fremtid på, så skal man såmænd nok få lavet de boliglokaler i stand, som man vil have. Sådan

tror jeg de fleste vil ræsonnere, når de handler. Derfor er det ikke rimeligt, når man skiller stuehuset ud, men skal holde værdien inden for den samlede salgssum af hele ejendommen. Det er ikke nogen rimelig metode at anvende, og deraf kommer de problemer, som vi er blevet stillet over for i denne sag. Jeg tror nok, man må sige, at det i virkeligheden er en bedre metode med en skønsmæssig ansættelse.

Dertil kommer, at vi har en række eksempler, som jeg har oplyst om i udvalget, på det, vi kalder for bylandmændenes ejendoms køb — vi har en række eksempler fra Nordsjælland, og de kunne sikkert findes tilsvarende omkring andre større byer — hvor disse mennesker, som altså har købt en landbrugsejendom og egentlig kun har den til at bo i, idet de har forvalter på, har fået nedsættelser i deres skattemæssigt ansatte lejeværdi på adskillige tusinde kroner. De bor i pragtfulde boliger, og så kommer der en restværdi frem her ved vurderingen; af den skal de ansættes i lejeværdien med disse små procenter. Det fører simpelt hen til, at det offentlige forærer disse i mange tilfælde velhavende mennesker en ganske betydelig skattegevinst. Det kan ikke være rimeligt.

Også det problem er forholdsvist nemt at løse. Hvis vi går tilbage til den gamle ordning med en skønsmæssig ansættelse af lejeværdien, kan vi få en regulær ansættelse af værdien af at bo i den bolig, der nu hører til den pågældende ejendom.

Vi er altså kede af, at regeringspartierne har svigtet den aftale, må man sige, vi havde sidste år, og vi er derfor nødt til at stille vort ændringsforslag nr. 2.

Haustrup Clemmensen: Jeg vil gerne først have lov til at gøre nogle ganske få bemærkninger vedrørende landbrugets stuehus. Jeg går ud fra, at der i princippet er enighed mellem alle partier her i salen om, at man selvfølgelig skal beskatte ensartet parcelhusboliger og boligerne i landbrugets stuehus. Derfor blev vi enige om i fjor at gøre dette forsøg på at nærme sig en fuld-

[Haunstrup Clemmensen.]

stændig ensartet ordning ved at indføre en selvstændig vurdering af landbrugets stuehuse og derefter tage den samme procent til indtægt som for byernes parcelhuse. Så langt, så godt, kan man vel sige. Derefter er så spørgsmålet, hvordan denne ordning har virket.

Jeg synes, at man fra den socialdemokratiske ordførers side måske lige skulle have nævnt, at den totale ejendomsvurdering af landbruget sammenholdt med handelsværdierne ikke synes at give anledning til nogen større bekymring på grund af nogen større afvigelse. Det fremgår af de tabeller og det materiale, der er optrykt som bilag til udvalgets betænkning, at der er en overensstemmelse dér, som synes ganske rimelig. Vi må vel i øvrigt, både når vi vurderer disse totalværdier og diskuterer landbrugets stuehuse, erkende, at det er gennemsnitstal, vi mange gange opererer med, og at der på dette som på alle andre områder naturligvis kan komme uønskede udsving.

Når man får materialet specielt stillet op vedrørende stuehusene, så erkender jeg, at en del synes at tyde på, at stuehusværdierne er relativt lavt ansat i forhold til det beregningsgrundlag, man rent faktisk har arbejdet med tidligere. Til gengæld kan man vel sige, at så er der altså noget, der måske er vurderet for højt, nemlig den øvrige del af landbrugets ejendomsværdier. Men disse spørgsmål mener jeg også er dækket af den situation, at vi i princippet er enige om, at der skal forsøges ligestilling i videst muligt omfang, hvad enten boligerne ligger som del af en landbrugsejendom eller ligger i byerne. Derfor var det efter min mening en sag, der var oplagt egnet til at indgå et forlig, et kompromis om — kald det, hvad man vil — og jeg vil gerne på mit partis vegne beklage, det ikke lykkedes at finde frem til en sådan ordning.

At vende tilbage til fortiden med de skønsmæssige ansættelser synes jeg personlig ikke rigtig løser nogen problemer på dette område.

For det andet vil jeg gerne have lov at gøre den bemærkning, at jeg synes, det er et klart fremskridt, at man nu gennemfører samme regel for aktieselskabers beskatning af know-how-værdier, som man i fjor gennemførte vedrørende personers indkomster

på dette område. Selvfølgelig har aktieselskaberne ikke en progressiv beskatning, og derfor er deres interesse i den nye ordning vel ikke lige så stor. Men spørgsmålet om, hvornår disse beskatningsbeløb skal erlægges i forhold til de tidspunkter, hvor selve know-how-indtægterne falder, er selvfølgelig noget centralt, ikke mindst i en likviditetsmæssigt vanskelig periode. Det kan efter mit skøn ikke være i dansk interesse, at de aftaler, som danske virksomheder indgår med udenlandske kontrahenter vedrørende disse know-how-værdier, får forvridninger. Det kan hverken valutamæssigt eller på anden måde være i dansk interesse. Jeg synes derfor, det stillede ændringsforslag på dette område, som der lykkeligvis — bortset fra SF — er enighed om, er en klar forbedring.

Jeg skal anbefale at stemme for dette ændringsforslag samt for de øvrige af et flertal tiltrådte ændringsforslag, men at stemme imod det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Jens Foged: Problemet drejer sig så godt som alene om landbrugets stuehuse, om det er et rigtigt eller forkert vurderingsgrundlag, vi er inde på. Lad mig sige med det samme til hr. Grünbaum, at omkring storbyerne er vi klar over, at der er et problem, men at gøre det område ved storbyerne, hvor byfolk køber landbrug, til et generelt problem for landbrugsområdet, det hører ingen steder hjemme.

Vi mener, at den lejeværdi, som er blevet fastsat for landbrugets stuehuse, er blevet fastsat ud fra et ganske korrekt grundlag, bortset fra at man måske kunne sige, at fordelingen af disse vurderingssummer kunne være anderledes. Fra venstres side har vi givet udtryk for, at vi er villige til at ændre fordelingen inden for de tal, man var kommet til ved den 14. almindelige vurdering. Der er ingen i udvalget, der har anfægtet den 14. almindelige vurderings rigtighed; det er kun fordelingen mellem landbrugets jord, landbrugets bygninger og stuehusene, man har anfægtet.

Man har anfægtet den på en sådan måde, at man fra socialdemokratiets side på et vist tidspunkt var inde på, at man kunne forhøje selve boligværdien lidt, skønsmæssigt med rundt regnet en sjettedpart. Fra ven-

[Jens Foged.]

stres side gav vi udtryk for, at vi er villige til at flytte en sjettedpart af denne vurdering over på landbrugets stuehuse mod, at den så naturligvis tages fra jorden — det andet beskatningsgrundlag.

I den forbindelse må jeg sige om landbrugets stuehuse, at de jo ikke alene beskattes på grundlag af en boligværdi. Jeg er overbevist om, at mere end 90 pct. af landbrugets stuehuse er opført før 1959, og derfor har disse huse også en bygningsskat at slæbe på, mens mange af de parcellhuse, som hr. Grünbaum sammenligner med, er nye huse, på hvilke der ikke hviler bygningsskat.

Hvis man endelig tager det materiale, som vi har fået vedrørende den 14. almindelige vurdering, så er det heller ikke rigtigt, at landbrugets stuehuse er vurderet væsensforskelligt fra enfamilieshusene, når man tager det amt for amt. Jeg tager f. eks. Frederiksborg amt, og tager jeg her ejendomsstørrelsen mellem 60 ha og 100 ha, så er landbrugets stuehuse ansat til en værdi af 212.000 kr. I samme amt har enfamilieshusene en gennemsnitsværdi på 198.000 kr. Her er tallet højere for landbrugsstuehusene. Nu kan hr. Grünbaum jo sige: nå ja, det var værdien af landbrugets stuehuse, hvor der var 60-100 ha, det er jo store bygninger. Men lad os så prøve at tage Bornholms amt, det hører da også med til landet. Her tager vi brugsstørrelsen 10-60 ha, den mest almindelige bolig i dansk landbrug. Den er sat i vurderingen til 60.000 kr., mens i samme amt enfamilieshuse er vurderet til 66.000 kr. Kun 6.000 kr.s forskel. Jeg går videre til Maribo amt. Der er stuehusene for den samme ejendomsgruppe sat til 74.500 kr. for landbrugsejendomme, mens værdien af enfamilieshuse er sat til 62.000 kr. Landbrugsstuehusene står højest.

Jeg kan køre videre ned. Nu har jeg holdt mig til øerne. Hvis jeg går ned og ser på, hvordan det er i Jylland, så er ejendommene noget større i Jylland, fordi vi har dårligere jord i det hele taget, det er ringere ejendomme, og derfor tillader jeg mig at tage gruppen mellem 60 og 100 ha i Randers amt. Landbrugets stuehuse er sat til 90.700 kr., enfamilieshuse til 86.000 kr., kun en spændvidde på 4.000 kr. Går vi videre til Hjørring amt, er landbrugets stuehuse sat

til 83.000 kr., enfamilieshuse til 69.000 kr. Sådan kunne jeg blive ved amt for amt.

Det er ikke rigtigt, at det bliver så skævt en fordeling, som hr. Grünbaum har gjort det op til. Når gennemsnittet bliver sådan, som det er blevet, er det, fordi man tager de meget store udsving med; de meget store udsving giver den meget store vægt, og derfor kommer der en skævhed ind i gennemsnittene. Men man kan ikke lovgive efter gennemsnit.

Vi mener altså, at den beskatning, der indtil nu har været efter de nye regler, er rigtig, og vi håber på, at det vil blive accepteret fremover. Om fordelingen mellem de forskellige grupper skulle være lidt anderledes ved den 15. almindelige vurdering, det er vi villige til at drøfte, men vi finder ikke, det er rigtigt, at der skal være en særlig procent for landbrugets stuehuse i forhold til andre.

Vi ønsker en vurdering på en sådan måde, at når selvangivelsen skal udfyldes, når forskudsskemaet skal udfyldes nu under kilde-skatten, så kan landmændene lige så godt som andre selv anføre lejeværdien uden at være underkastet tilfældighedens lov i form af en skønsmæssig vurdering. Derfor ønsker vi det princip bibeholdt med de få rettelser, som eventuelt kunne indføres.

Helge von Rosen: Lejeværdien af stuehusene har ikke alene, som man forstår, været det store spørgsmål i udvalgsarbejdet, det har også været et ubehageligt spørgsmål. Det socialdemokratiske mindretals bemærkninger til dets forslag om at vende tilbage til direkte skønsmæssig ansættelse understreger ligesom hr. Grünbaums bemærkninger før det ubehagelige, når det siges, dels at ansættelserne er blevet for lave i sammenligning med de tidligere beløb, der fremkom ved direkte skøn, dels at det var en klar forudsætning for procentreglen, at dette ikke skulle ske.

Denne forudsætning er jo det penible, men jeg tror, at betænkningen og tillægsbetænkningen fra 1969 viser, at det for det første blev aftalt i udvalget og lovet af finansministeren, at udviklingen skulle undersøges og bedømmes på basis af 14. almindelige vurdering, og for det andet på speciel foranledning af socialdemokratiet uddybet i

[Helge von Rosen.]

form af et tilsagn om, at ministeren, når resultatet af undersøgelsen forelå, selv ville tage spørgsmålet op med det til den tid siddende skatteudvalg.

Resultaterne er nu belyst og drøftet som lovet, og det givne tilsagn er dermed opfyldt. Socialdemokratiets forudsætninger for tilslutning til det nye system har vist sig ikke at holde stik, og dermed er socialdemokratiet naturligvis frit stillet. På den anden side kan vi ikke føle os bundne af det, der aftaltes i 1969 om undersøgelse og drøftelse, til at finde en løsning.

Som hr. Grünbaum vil vide, har man i finansministeriet og i regeringspartiernes kreds brudt hovederne i meget lang tid for at finde en løsning, en løsning, som på én gang kunne forene regeringspartierne og socialdemokratiet og også være administrativt farbar. Der har været vanskeligheder på alle fronter. Det er mislykkedes trods en meget positiv holdning fra alle sider, og skønt den ene gode idé til en løsning har været opstillet efter den anden. Der er bare ingen løsning, der har passet alle parter.

Den dybere baggrund for, at man ikke har fundet en sådan løsning, er måske den, at hverken den direkte ansættelse af lejeværdierne, som hr. Grünbaum nu vil vende tilbage til, eller ansættelsen via stuehusvurdering er forankret i en mere konkret vurderingsbasis som f. eks. den, vi har erfaringer for, hvad hele landbrugsejendomme er omset til i fri handel. Stuehuse er nemlig i reglen sammenbygget med eller placeret ganske tæt op ad avlsbygninger, de er integreret med dem for at bruge et moderne udtryk, og de hverken udlejes eller handles for sig selv som stuehuse i fri handel i et omfang, som overhovedet kan danne basis for en vurdering, der kan siges at være forankret i noget konkret.

Hertil kommer de højst ulige forhold landet over, fra den nordsjællandske bylandmand til hedebonden; det er også et forhold, der, som hr. Jens Foged lige har nævnt, gør en løsning svær. Det er da ikke udelukket, at man kan finde en løsning, men det har altså ikke været muligt her i farten, om jeg så må sige.

Man kan vel heller ikke se bort fra, at når det har vist sig ugørligt nu at blive enige om at skære igennem med en eller anden højere

procent f. eks., så skyldes det vel også at-mosfæren omkring alle de direkte og indirekte boligsubventioner i samfundet i øvrigt og erfaringen for, hvor svære de er at komme til livs. Bylandmandens fordele, som hr. Grünbaum har hæftet sig særligt ved, er jo ikke noget enestående. Det er heller ikke enestående, at fordelene netop koncentrerer sig om de mere velhavende, de besiddende, de ældre; det er jo et kendetegn ved hele vores boligsituation, så hvorfor skulle det dog være så mærkværdigt i denne sag?

Også det forhold har vanskeliggjort en løsning, tror jeg, at ingen ønsker at stå svagere ved starten af det, der skal ske i 1974.

Forslaget om know-how-beskatning for selskaber efter samme princip som det, der for 2 år siden indførtes for personer, forekommer både rimeligt og praktisk. Det er detaljeret begrundet i bemærkningerne til forslaget.

Jeg skal slutte med på det radikale venstres vegne at anbefale lovforslaget med de ændringsforslag, som udvalgsflertallet har sluttet sig til.

Ømann: Jeg tog ved førstebehandlingen forbehold med hensyn til SFs stilling til dette ligningslovsforslag. Jeg må sige, at udvalgsbehandlingen ikke har gjort min lyst til at medvirke større.

Udvalgets tid er for en stor del gået med at drøfte landbrugsstuehusenes lejeværdi. Enhver kan se, at det vurderingsgrundlag, som man har nu, ikke duer til lejeværdifastsettelse. Enhver kan se, at lejeprocenten af denne grund og i øvrigt er for lav, men det viste sig, at partiet venstre ikke havde lyst til at have den højere, og så blev den ikke højere. Nu har socialdemokratiet altså draget den konsekvens at forlade det generelle procentprincip og foreslå en tilbagevenden til individuelle skøn. Jeg ville sådan set hellere have angrebet spørgsmålet via vurderingen og procenten, men når regeringspartierne end ikke kan enes om en procentregulering, som de selv føler og må føle behovet for, så kan jeg egentlig godt forstå reaktionen, og jeg vil anbefale at stemme for det socialdemokratiske ændringsforslag for at markere, at regeringens landbrugerafhængighed i dette tilfælde overskrider det rimelige.

Finansministerens ændringsforslag om

[Ømann.]

fordeling af selskabernes indtægter ved salg af såkaldt know-how over en årrække må jeg anse for noget svagt begrundet og i og for sig uforholdsmæssigt. Vi har her i landet en aldeles for lav og i øvrigt også fast skatteprocent uanset selskabsindkomstens størrelse, og der foreligger derfor ikke det hensyn, som man har taget til, at for personer kan en samling af en stor indkomst på et enkelt år bevirke en uforholdsmæssig høj beskatning på grund af progressionen i skalaen. Det, der foreligger her, er simpelt hen kun et likviditetsspørgsmål, og det er vel ikke værre, end at finansministeren kan benytte sine beføjelser til at bevilge en betalingshensyn, hvis den konkret kan begrundes. Jeg anser dette forslag for en overlæsning af vor i forvejen overlæssede skattelovgivning.

Hovedindholdet af lovforslaget, den jævnlige regulering af lejeværdierne på parcelhuse, har man ikke talt meget om. Det er nu beseglet og klart, at de fire partier, som sluttede det lidet gloriøse boligforlig i 1966, er utrygge ved deres forlig i almindelighed og også for den del af det, der angår parcelhusenes skatteordning. Renten er jo over et par år steget med 5-6 pct., mens lejeværdien halter bagefter med $\frac{1}{2}$ pct.s forhøjelse om året. Ordningens urimeligheder er altså ikke affaget, men forøget trods de reguleringer, der har fundet sted. Nu er de fire forligspartier så trætte af at drøfte dette spørgsmål, at de forlanger ro, indtil det kære forlig er udløbet, og derfor tager man i dette lovforslag 2 år ad gangen. Så håber man, at der ikke bliver snakket om den ting før i 1973. Jeg skal bidrage til, at man tager fejl heri.

Jeg har nøje fulgt, hvor lang tid det tog, hvor besværligt det var at få skattefradragsreglen afskaffet. Lang tid efter, at dette tings medlemmer var overbevist om, at den måtte væk, prøvede man på at holde stand, fordi man havde gravet sig ned i partimæssige skyttegrave, men det gjorde man kun, indtil befolkningen, der så længe havde været, sådan set, holdt for nar af indlæggene her fra talerstolen, fik øjnene op og vælgerens indstilling til dette spørgsmål tippede over. Sådan må det også gå med dette spørgsmål. Vi står over for et problem af lignende dimensioner.

Det drejer sig ikke, som finansministeren ynder at pådutte mig, om at forfølge parcel-

husejerne. Det drejer sig tværtimod om at sanere en god boligform, gøre den tilgængelig for andre end velhaverne. Det drejer sig også om at sikre, at familier, der i en årrække har beboet deres hus og betalt deres gæld ned, også kan få råd til at beholde det og ikke skal tvinges til at sælge. Men det drejer sig om langt mere end det. Det drejer sig om at gøre renten til en realitet her i landet, så der ikke findes to slags rente, en markedsrente og en rente, der i realiteten halveres igennem rentefradraget på selvangivelsen. Det drejer sig om at skabe rimelighed parcelhusejerne imellem, så rentefradraget ikke giver størst profit til de mest velhavende. Det drejer sig om at sanere en væsentlig del af regeringens betrængte økonomi, en hel erhvervssektor. Der bygges 30.000 parcelhuse om året ifølge statistikken; ingen dansk erhvervssektor er så inflationsbefængt, så aldeles uden for enhver blot nogenlunde fungerende fri konkurrence, som parcelhusbyggeriet med deraf følgende afsmitning på andre byggeområder, på byggepriserne i det hele taget. Intet byggeri har så lav en industrialiseringsgrad, så lav en effektivitet i forhold til den til rådighed stående teknik som dette byggeri.

Ja men her er der virkelig nationaløkonomiske gevinster at hente ved at hjælpe en reel prisdannelse på gлед. Der bygges parcelhuse for 7-8 milliarder kr. om året, og det er da værd at overveje, skulle man synes, hvad det ville betyde for det samlede prisniveau, for huslejen, for løndannelsen, for valutaen, for jord- og grundpriser, hvis der sattes alvorligt ind mod denne prisdannelse, en indsats, der naturnødvendigt også måtte berøre de oppustede priser på hele den eksisterende parcelhusmasse.

Se, alle ved jo, at det først og fremmest drejer sig om at ændre skatteordningen for disse huse; gennem lovforslaget erklærer de fire partier, at det vil man ikke de næste to år. Vi synes for vor vedkommende, at denne standpunkttagen er uforsvarlig, og derfor vil jeg forudskikke, at lovforslaget som helhed kan SF ikke medvirke til gennemførelsen af.

Sigsgaard: Vi kan tilslutte os socialdemokratiets ændringsforslag under nr. 2 om, at landbrugets stuehuse igen vurderes ud fra skøn, for det kan jo ikke være meningen, at

[Sigsgaard.]

den nugældende procentregel skal bruges til at liste endnu et landbrugstilskud igennem.

Ligesom SF vil vi ikke stemme for fastsættelse af parcelhuses og ejerlejligheders lejeværdier i overensstemmelse med boligforliget; vi er som bekendt imod boligforliget. På den anden side er vi dybt uenige med SF om, at problemet klares ved at afskaffe fradraget for private renteudgifter; det bliver til ensidig fordel for de erhvervsdrivende.

Nedsættelsen af lejeværdien for ejerlejligheder fra 5 til 4 pct., som socialdemokratiet og SF tidligere er blevet enige med VKR om, beklager vi, for det har fordyret ejerlejlighederne med 5.000-10.000 kr. og har dermed forøget spekulatationen i dem og de spekulationsgevinster, der kan hales ud af dem.

Ændringsforslaget under nr. 3 om, at aktieselskaber skal have lov til at fordele beskatningen af betalingen for know-how over flere år, er jo interessant. Tidsskrift for Industri for den 1. december d. å. skildrer, hvordan den sag har udviklet sig. Jeg skal prøve at referere så kort som muligt, hvordan det er sket, for jeg tror, det har interesse for folketingets behandling af den slags sager. Der skete det, at Erhvervenes Fællesudvalg om Skattespørgsmål allerede i slutningen af 1965 rejste spørgsmålet over for finansministeriet; der gik 1½ år, før man fik svar fra ministeriet, og det var negativt, man ville ikke ændre lovgivningen på dette punkt.

Men røret om spørgsmålet fortsatte, og i december 1968, hvor der var skiftet regering, fik man så en bestemmelse, hvorefter vederlag for know-how kunne fordeles til beskatning over de år, hvori vederlagene indløb, men det gjaldt kun for personer. Erhvervenes skatteudvalg protesterede over for det folketingsudvalg, der dengang sad — det er sikkert nogenlunde det samme, som har behandlet dette lovforslag — men protesterne gjorde ikke rigtig noget indtryk på folketingsudvalget; det bøjede sig nemlig for finansministerens argumentation, og det var jo den samme finansminister, som vi har nu. Argumentationen gik ud på, at der ikke var behov for en indkomstudjævning for aktieselskaber, fordi de ikke er undergivet progressiv indkomstbeskatning; man afviste altså erhvervenes skatteudvalg.

Den 10. august i år rettede fællesudvalget igen en henvendelse og denne gang ikke til folketingsudvalget, men til finansministeren om at ophæve det, man kaldte særbeskatningen af aktieselskabers eksportindtægter. Finansministeren svarede hurtigt, den 21. august, altså for 3 måneder siden, men negativt. Han svarede:

„Da der ikke siden 1968 er indtrådt forhold, der kan begrunde en ændring af det af mig i sin tid indtagne standpunkt, beklager jeg at måtte meddele, at jeg ikke finder, der er tilstrækkeligt grundlag for nu at fremsætte ændringsforslag til ligningsloven som ønsket af fællesudvalget.“

I Tidsskrift for Industri siger man videre, at man glæder sig over, at efter at finansministeren har afvist erhvervslivets, skatteudvalgets, ønsker, imødekommes pludselig det, man i årevis har bedt om, ganske få måneder efter, således at selskaber bliver ligestillet med personer i denne henseende.

Det, man bemærker her, er altså en total ændret holdning i folketinget fra december 1968 indtil nu. Der har ikke været valg siden den tid, det er det samme folketing, der sidder, det er stort set det samme folketingsudvalg — måske helt det samme, det har jeg ikke undersøgt — der har behandlet forslag til ligningslov de to gange, og den ene gang mener man det ene, og den anden gang mener man det andet.

Nå ja, det kan ske, det hænder jo da også, at jeg skifter opfattelse, men det bliver interessant, når man ydermere opdager, at finansministeren har været endnu hurtigere til at skifte mening, for han har den 21. august, altså for ganske kort tid siden, sagt til disse erhvervsfolk: vi vil ikke lave om på de regler, for det er der ingen grund til. Men nu bliver der lige pludselig lavet om ikke af finansministeren — jo, måske nok, det kan diskuteres, man fortsætter i beretningen i Tidsskrift for Industri med at sige, at forud for lovforslagets fremsættelse er der gået forhandlinger mellem ministeren og repræsentanter for dette fællesudvalg om skatte-spørgsmål.

Det kan jo siges i og for sig at være en naturlig ting, at en interesseorganisation eller en organisation i det hele taget henvender sig til statsmagten og siger: vi har hørt, at I skal fremsætte det og det lovforslag, vi vil gerne have indført nogle ændringer til

[Sigsgaard.]

gavn for vores medlemmer. Sådanne forhandlinger er da også foregået, men det, der så sker, er, at finansministeren åbenbart ikke har ladet sig overbevise af disse forhandlinger før lovforslagets fremsættelse. Han har nemlig ikke foreslået denne know-how-beskatning for selskaber ændret. Nej, anledningen er et spørgsmål til finansministeren fra folketingsudvalget, og efter at finansministeren har fået dette spørgsmål, går han lige pludselig ind på at ændre beskatningsreglerne for selskaberne. Det tyder stærkt på, at erhvervenes skatteudvalg ikke bare har haft de forhandlinger, som man her officielt nævner, med ministeren og med ministeriet, men åbenbart også med nogle medlemmer af folketingsudvalget, eftersom folketingsudvalget presser på for at få ministeren til at foreslå denne ændring. Eller også skulle der være sket det — men det anser jeg for utænkeligt — at skatteudvalget efter at have fået et negativt officielt svar fra ministeren har opnået, at ministeren underhånden har truffet aftale med sine partifæller, måske i folketingsudvalget, om, at ændringen skal komme den vej igennem.

Jeg ved ikke, hvordan det er foregået. Det sidste virker på mig usandsynligt; det ser snarere ud, som om erhvervenes skatteudvalg har haft venner i folketingsudvalget, og at de så har presset ministeren væk fra det standpunkt, som han to gange ganske skarpt og utvetydigt, i hvert fald utvetydigt, har tilkendegivet, nemlig en afvisende holdning over for erhvervenes ønsker på det punkt.

Jeg må sige, at det var med stor interesse, jeg læste denne beskrivelse, for den siger jo noget om, hvordan det rigtig udenomsparlamentariske arbejde foregår, hvordan stærke grupperinger i vores samfund kan få ændret en lov.

Nu er dette et forholdsvist lille punkt, det indrømmer jeg, men det er sjældent, at man så let tilgængeligt kan se, hvordan udviklingen er forløbet, og hvordan udenforstående kræfter har kunnet ændre holdningen i det samme folketing, uden at der har været valg i mellemtiden; i så fald kunne man have sagt: nå ja, situationen er skiftet, der er kommet andre medlemmer ind. Men det er altså ikke sket. Ganske interessant historie. Pression virker altså, og her har der jo væ-

ret tale om en pression gennem dette skatteudvalg og, så vidt jeg kan skønne, også gennem medlemmer af folketingsudvalget, som i denne sag i høj grad har repræsenteret erhvervenes skatteudvalgs synspunkter.

Vi vil stemme imod dette ændringsforslag, også på grund af den måde, det er fremkommet på, som jeg her har redegjort for, og det vil altså sige for at markere afstanden fra den lobbyvirksomhed, der ser ud til her at have fundet sted, og som altså for en gangs skyld næsten er kommet frem i dagens lys.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg vil gerne takke regeringspartiernes ordførere for tilslutningen til lovforslaget, som det nu foreligger med ændringsforslag.

Jeg beklager, at det ikke har været muligt i udvalget at opnå enighed om den fremtidige beskatning af landbrugets stuehuse. Jeg vil dog gerne for at undgå enhver misforståelse, hvis en sådan skulle være kommet ud af debatten, sige, at det, der her er tale om, og det, som flertallet vedtager, er en forhøjelse i de kommende år af beskatningen af landbrugets stuehuse og altså ikke en nedsættelse. Man kan så naturligvis have den opfattelse, som hr. Grünbaum har, at denne stuehusskatteforhøjelse ikke er stor nok, eller at vi skulle over til helt andre principper, men princippet har vi jo godkendt, nemlig at vi skulle over til en vurdering af stuehusene og ikke en skønsmæssig ansættelse af deres lejeværdi. At vi så ikke har kunnet blive enige om procenten, er for så vidt beklageligt, for det var jo et af de tekniske problemer, der burde kunne løses i fællesskab, når vi er enige om systemet. Men det har altså ikke været muligt.

Med hensyn til lejeværdien, som hr. Ømann talte om, for parcelhuses og enfamiliehusenes vedkommende har vi jo haft denne forhandling for nylig i anledning af hr. Ømanns eget forslag om at nedtrappe lejeværdi og rentefradrag over en 10-årig periode, således at dette efter 10 års forløb ikke længere overhovedet er noget skatteproblem, men at ejendomsværdierne er fuldstændig uden betydning for indkomstbeskatningen. Jeg fremførte ved den lejlighed mit syn på forslaget og skal kun henvise hertil.

Hr. Sigsgaard mente at have fundet nøg-

[Finansministeren.]

len til, hvordan kapitalistiske pressionsmetoder virker. Jeg vil gerne sige til hr. Sigsgaard, at den forandring, der har fundet sted fra afgivelsen af et skriftligt svar på en henvendelse den 21. august i år og til fremsættelsen af ændringsforslag her i november eller måske i slutningen af oktober, bl. a. har fundet sted, fordi jeg har haft en mundtlig forhandling med dem, der sendte henvendelsen. Under denne mundtlige forhandling overbeviste de mig ved en række eksempler om, at det var rigtigt at foretage en ændring i indstillingen. Jeg tror dog, vi alle sammen skulle have så megen åbenhed i vort demokrati, at vi kan ændre vore synspunkter, når vi kommer til at tale med de pågældende implicerede, interesserede mennesker, således at vi kan overvinde os selv, for den, der overvinder sig selv, er jo større end den, der indtager en stad. Derfor vil jeg håbe, at hr. Sigsgaard trods alt vil respektere, at der har fundet en ændring sted igennem en samtale, som overbeviste mig om, at et tidligere indtaget standpunkt ikke var holdbart.

Grünbaum: Spørgsmålet om fastsættelsen af lejeværdien for landbrugets stuehuse er jo ikke noget kæmpestort spørgsmål. Det drejer sig vel efter det, vi har fået oplyst fra finansministeriet, om ca. 14 mill. kr. Det er ikke et pengespørgsmål, det er et spørgsmål om at finde en ligelig beskatning, og det burde være brugsværdien af boligen i landbrugsejendommen, der var udgangspunkt for fastsættelsen af lejeværdien. Jeg skal ikke optage en ny diskussion om hele dette spørgsmål; vi har i udvalget drøftet det længe frem og tilbage.

Jeg har kun taget ordet for at præcisere, at jeg er ganske uenig i de principielle betragtninger, som hr. Haunstrup Clemmensen og hr. Jens Foged har gjort gældende vedrørende vurderingen. Det er nemlig dér, problemet ligger. Problemet ligger i, at vi har forskellig opfattelse af det spørgsmål. Vi mener ikke, at man ud fra en samlet vurdering af landbrugsejendomme kan finde den rigtige beregning af lejeværdien af stuehuse. Det hænger sammen med, som jeg sagde i mit første indlæg, at man nu engang, hvis man skal købe en landbrugsejendom — det ville jeg i hvert fald gøre — vurderer den

som landbrugsejendom, og så tager man det ikke så højtideligt, om boligen er af den ene eller den anden standard. Den skal naturligvis være nogenlunde god, men det, der skal repareres, kan man selv finde ud af at gøre, efterhånden som man lever på den gård. Det er landbruget, man køber, og det gør altså, at når man vil bevare den særlige regel om lejeværdien af stuehusene, kommer der en skævhed; det viser også de tal, vi har fået forelagt.

Men jeg skal som sagt ikke gå meget videre i denne diskussion, blot sige, at vi er uenige i den principielle betragtning, som her er blevet anlagt, og at tallene jo også viser, at man skulle have forhøjet værdien med 1 pct. Det har man altså ikke kunnet eller ikke villet, og det beklager vi; det er et brud på det, vi var enige om sidste år.

Jens Foged: Jeg troede, det ærede medlem hr. Grünbaum var enig med os i, at vurderingen var gennemført nogenlunde korrekt, og det eneste, der var diskussion om, var fordelingen mellem avlsbygninger og stuehus. Derfor forbyrder det mig, at hr. Grünbaum nu siger, at det er vurderingsmåden, der er forkert, bl. a. ud fra den betragtning, at der er landbrugsforpligtelse, som indebærer, at stuehuset ikke kan bortsælges fra et landbrug. Hæv den landbrugsforpligtelse, så kan vi diskutere det andet.

Sigsgaard: Finansministeren mente, jeg opfattede situationen sådan, at her havde jeg fundet nøglen til kapitalismens pressionsmetoder over for statsmagten. Nej, så stort et fund har jeg nok ikke gjort. Jeg har fundet et lille eksempel på, hvordan pressionsmetoderne fungerer i en lille sag, og man må være glad for lidt, for det er jo ikke altid, der kommer så meget frem i dagens lys.

Finansministeren slog det ligesom lidt hen med en bemærkning om, at han havde haft en samtale med de mennesker, der stod bag henvendelsen, altså erhvervenes skatteudvalg, og så var han blevet overbevist. Det var han ikke blevet af de skriftlige henvendelser; dem har han fået flere af, og hans forgænger har brugt 1½ år til at besvare en sådan henvendelse. Både den tidligere og den nuværende finansminister har altså haft rigelig tid til at overveje henvendelsen; men nu har finansministeren altså ladet sig over-

[Sigsgaard.]

bevis af samtalen. Det kan jo ske for enhver; det er der ikke noget at sige til; det kan være rigtigt, det vil jeg indrømme; men der rejser sig jo bare et par spørgsmål. Hvis finansministeren nu har ladet sig overbevise af den samtale, som altså har fundet sted imellem den 21. august og datoen for lovforslagets fremsættelse her i folketinget, hvorfor var denne lille ændring så ikke med i det lovforslag, som folkettinget fik forelagt? Eller hvis finansministeren nu vil besvare det spørgsmål med, at det kunne han ikke nå, fordi lovforslaget allerede lå i trykkeriet eller noget i den retning, så kunne man spørge: ja men hvorfor har finansministeren så ikke bebudet dette lille ændringsforslag i sin fremsættelsestale? Det kunne han jo have gjort, eller han kunne bare have nævnt det, da sagen var til første behandling, men så vidt jeg erindrer, blev der ingenting sagt. Eller hvorfor har finansministeren så ikke i det mindste fremsendt ændringsforslaget til folketingsudvalget uden videre? Hvorfor skulle der et spørgsmål fra folketingsudvalget til? Det forekommer mig besynderligt, og hvis der ikke har fundet en underhåndsförhandling sted mellem finansministeren og visse udvalgsmedlemmer — og jeg tvivler altså på, at det kan være gået til på den måde — så tyder alt jo på, at der er visse udvalgsmedlemmer, der har haft lige så god forbindelse med erhvervenes skatteudvalg og måske bedre forståelse for deres problemer, end finansministeren har haft det.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg ville da være naiv, hvis jeg sagde, at jeg ikke havde kontakt med udvalgsmedlemmerne vedrørende et spørgsmål af denne karakter, og jeg skal da ikke bestride, at der kan være udvalgsmedlemmer, der har glimrende kontakt med erhvervenes skatteudvalg; det er jo ikke nogen forbryderisk mafia eller noget lignende, som man skal holde sig fra.

Alt det vil jeg da slet ikke bestride, men jeg vil gerne sige, at når jeg ikke var overbevist, da jeg fremsatte lovforslaget, var det,

fordi den pågældende samtale først fandt sted den 7. oktober. Jeg havde altså ikke den viden og det kendskab til sagen, som jeg fik ved samtalen, da jeg fremsatte lovforslaget her, og da det var til første behandling den 13. oktober, var mine overvejelser ikke afsluttet vedrørende samtalen fra den 7. oktober.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 85 stemmer mod 45.

Ændringsforslag nr. 3
vedtoges med 122 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 1 og § 1, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 2 betragtedes som
vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 3.

§ 2 i den ændrede affattelse
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af forurening [af Kampmann m. fl.]

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. VII) findes i tillæg A, sp. 1513, fremsættelsen i tidenden sp. 1462).